

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Naprejš«, Krško.
Ček rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din,
za inozemstvo 30 Din.

Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so pošt. proste.

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., šte. 40.

Četrkova številka »Naprejš«
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasi Kmetško-delavske zveze.

Stane letno 48 Din, — mesečno 4 Din.

Idealni dobrotniki.

Kadar daš vinar, ga ne daš samo na koncu biča, temveč tudi na verigi. Ta veriga se ne da ne raztrgati, ne prepiliti. Rožlja brez nehanja: Dal sem ti vinar, daj cekin! Dal sem ti vinar, daj cekin! . . . Dobrotnik nosi glavo pokonci, nosi jo v solncu in pravi: Obsevaj me, saj sem te zaslužil!

Cankar: »Grešnik Lenart«.

Na občnem zboru SSJ v Štorah se je g. Koren razgalil popolnoma. Dolgo bomo še imeli gradiva, da na njem pokažemo, kakšen socialist ne sme biti. Med drugimi cvetkami je iztrgal iz svojega srca tudi tole in jo dal poduhati strmečim Štoranom:

„Dokler sem dajal denar, sem bil dober, zdaj pa, ko ne dajem več, me pa blatite!“

Dokler sem dajal denar! S tem je hotel reči, da smo socialisti zato sodelovali z njim, ker je dajal denar. In ker ga zdaj ne daje več, zato da smo proti njemu! Razvila se je nato debata, ki je pojasnila vse razmerje med njim in stranko prav do mozga.

Koren je hodil na shode in plačeval vse vožnje iz svojega. Razen tega je plačeval še 70 Din mesečno kot progresivni davek. Strankin tajnik pa, ki pozna pravilnik in ve, da je bistvo progresivnega davka posebno v tem, da članstvo prizna svoje dohodke, ta tajnik je Korenu vsa ta leta skupnega delovanja mnogokrat razlagal, da naj za božjo voljo prizna svoje dohodke in naj plačuje progresivni davek natanko po razpredelnici, čeprav bo zneslo več nego 70 Din — zato naj pa na drugi strani predloži račune za vse svoje shode. Mnogokrat sta tajnik in takratni predsednik stranke govorila o tem sama, mnogokrat pri sejah, Koren je tudi večkrat obljubil, da bo začel tako delati, posebno ker je moral razumeti tajnikove razloge in nikakor ni mogel nanje ugovarjati. Kaj bi bilo n. pr. če bi Koren nenadoma umrl? Shodi se bodo morali vršiti nadalje, kakor prej, govornik se mora peljati mnogokrat zelo daleč in tudi živeti mora med potom, tako da moramo povprečno računati govornika za vsak shod okoli 100 Din. Če je imel Koren pred svojo smrtjo samo pet shodov na mesec, je to 500 Din na mesec. Ker njegova vdova iz pekarije gotovo ne bo plačevala teh 500 Din na mesec, jih bo treba dobiti od drugod — od kod? Ali ni boljše, da te shode vse zaračunaš, na drugi strani pa da plačaš teh 500 Din kot svoj prispevek, oziroma, če nimaš toliko dohodkov, da daš razliko za tiskovni sklad? Na ta način bo delavstvo spoznalo, da so shodi dragi in da jih je treba plačati, na drugi strani pa bo videlo, da so na svetu še tudi bogatejši ljudje toliko pošteni, da dajo po svojih dohodkih tudi stranki, kar ji gre, čeprav je veliko. Koren bi bil na ta način dokazal, da ni res, da bi moral vsak obrtnik postati kapitalist, kadar se mu začne dobro goditi, in s tem bi bil rešil svojo mnogoletno socialistično čast, dajal svojim stanovskim tovarišem lep zgled in vsemu delavstvu vero v sebe in v svoje sodelavce, tisto vero, ki je ni in ki je ne bo, dokler bodo vsi pekovski pomočniki nehalili biti socialisti, kadar otvorijo lastno pekarno.

Na take razgovore Koren ni mogel ugovarjati, posebno, ker je znal tako lepo hvaliti knjižico »Socializem in vera«, v kateri je v tem smislu prav jasno povedano, da mora pravi socialist ostati socialist tudi takrat, kadar mu kaže dobiček pot h kapitalistom, drugače je bil socialist res samo zato, da je po hrbtih svojih sodelavcev splezal na konja. Soglašal je, tudi drugim je prigovarjal, naj se tega drže, sam pa tega — ni izvrševal.

Pri tej debati v Štorah je moral pa delavstvu povedati, zakaj ni izvrševal, in s tem se je razgalil in se pokazal za Kristanovca na vsej črti. Tudi Kristan si progresivnemu davku ni upal ugovarjati; l. 1919., ko je bila stranka še enotna in je na občnem zboru ljublj. organizacije govoril Kocmur proti temu davku znani obstrukcijski govor nad 2 uri, je Kristan izjavil, da za ta davek ni treba govoriti, ker bo sam po sebi prodril in zmagal. Tako je govoril, izvrševal ga pa nikdar ni in prav s tem dav-

kom smo se l. 1921. Toneta otrešli, kajti, da bo on naznanil odboru svoje dohodke, na to ni nikdar mislil ne on, ne tisti, ki so ga poznali. O vsem tem je vedel tudi Koren natanko, in vendar je hotel s 70 dinarji odkupiti se od dolžnosti priznanja dohodkov. Kristan bi jih bil dal tudi več, če bi ga bili pustili na mestu predsednika stranke in nosilca naše liste, in tudi na shode bi bil hodil zastoj govoriti za — svojo kandidaturo. Kristanu nismo dovolili, da bi nam nosil podporo iz konsuma, Korenu ne dovolimo, da bi nam jo nosil iz pekarne — ker vemo, da je oboje naša lastna podpora, kajti vse dobičke v Konsumu in pekarni, vse so naredili delavci in konsumentje, zato ni treba, da bi zaradi teh svojih lastnih podpor morali piskati po Kristanovi ali Korenovi piščalki.

Kdor je socialist, ne sme delati tajnih dobičkov, ne sme spravljati skupaj tajnih fondov, ne sme sploh ničesar tajno zaslužiti — zato morajo pri nas vsi povedati, s čim da si služijo svoj kruh in koliko in kakšnega kruha si zaslužijo.

Nato je Koren v Štorah izjavil, da je to neumnost in da tega nikdar ne bo. Te izjave so imeli delavci dovolj. Kajti za delavce velja že danes, da vsi drug o drugem vedo, koliko zaslužijo, saj bi drugače ne mogli voditi mezdnih pogajanj. Ampak da tudi nasprotniki vedo in da je sploh javno znano, koliko da zasluži tista delavska para, za katero je socializem predvsem ustanovljen in katero hočemo videti v socialističnih vrstah. Tisti pa, ki svojih dohodkov ne marajo povedati, imajo najbrž tako velike, da bi delavstvo zahtevalo njih zmanjšanje, da bi n. pr. reklo: g. ravnatelj boln. blagajne ima preveč, generalni ravnatelj tudi, v Konsumu tudi, tam tudi, tu tudi, žemlje so tudi premajhne za ta denar itd. Tega se gospodje boje, zato jim naš pravilnik tako smrdi, seveda povedati si pa ne upajo, zakaj jim smrdi. Na naše veselje in njih žalost pa delavstvo to že samo ve, ne še vse, vendar pa vsak dan več. Korena so v Štorah spoštovali bolj kakor kjerkoli drugod, ko jim je pa povedal, da jih nič ne briga, odkod ima svoje »podpore«, so mu pokazali hrbet: Kapitalisti na eno, socialisti na drugo stran!

Zdaj tudi vemo, zakaj je ta dobrotnik že vsa leta tako simpatiziral z dr. Korunom. Mislili smo, da ga je g. Korun vodil za nos, zdaj vidimo, da sta si bila brata in da je bila le hinavščina, kadar se je Koren zgražal nad Korunom ali pa se smejal nad njegovimi dohodki (Korun je namreč tudi revež, ker zasluži samo 1.000 Din na mesec. Zato je menda začel delati v Strokovni komisiji, da bo organiziral advokate in začel z mezdnim gibanjem — stavka je pred durmi!)

Solnce, obsevaj me, saj sem te zaslužil!
Delavstvo, hvali me, saj sem delal zate!
Dal sem ti vinar, daj cekin!

Nadaljujmo!

Zadnjič smo v našem uvodniku podali par cvetk krščanskosocialne odkritosrčnosti, a pri tem smo se s potrebnimi komentarji tako zamudili, da do najlepšega še sploh prišli nismo. Ne škodi nič, ker tudi tisto je bilo potrebno, da se pove, drugič pa ostane najlepše še vedno najlepše, četudi pride človek malo pozneje do njega. Torej!

V isti številki je posvetila »Pravica« v nena- vadno odkritosrčnostjo tudi med versko delovanje, ki ga med nami izvršuje katolicizem, in pravi:

„Nobena reč ni med nami tako potrebna kakor poglobitev v versko življenje. Mi pravimo celó, da se v tem oziru pri nas še premalo dela. Verskovzgojni načini so pri nas deloma že zastareli, ne gredo do dna svobodne duše in se pogostokrat oklepajo preveč zunanost.“

To so silno važne izpovedi, o katerih bomo pozneje še govorili. Tukaj pomislite tole našo trditve: Če bi mi ali katerikoli drugi nepobožni pristaši resnice napisali kak podoben stavek, kakor jih je zapisala »Pravica« n. pr. naj se duhovniki manj brigajo za politiko in kuharice, tembolj pa za globoke dolžnosti svojega poklica, tedaj nas bodo gospodje prav gotovo proglasili za zavijače in lopove. Pika.

In dalje: »Krščansko socialni voditelji in krščansko socialno delavstvo si more očitati v tem oziru le to, da deli slabosti vseh drugih, da smo ravnotaki grešniki!“

Z drugimi besedami: Voditelji stare klerikalne garde niste nič boljši nego mi. Vendarle! »Pravica« sicer ne imenuje naravnost, kdo so tisti, ki niso boljši nego tisto ubogo greha polno krščansko socialno voditeljstvo in delavstvo, nekoliko pa je le namignila, ko piše, da klerikalni proletariat ne zasluži »več graje kakor n. pr. krščanski delodajalci«.

Da bi le bili nekoliko bolj brezobzirni na tem mestu, vi črno delavsko politiko uganjajoči voditelji. Kaj bi vas n. pr. stalo, če bi rekli naravnost takole:

„... krščanski delodajalci, Pollaki, ki mečejo delavske zaupnike in delavstvo na cesto, če zahteva majhen povišek na svojo beraško plačo, in magari knezoškofi Napotniki in drugi večji in manjši sveti gospodje, ki tudi dajejo ljudem, n. pr. viničarjem, dela [o, dosti dela!], ki jim ga pa plačujejo le z — dvema kronama na dan in z deputatom, ki ni nič drugega ko veriga!“

No, pa hočemo to uvaževati, da »Pravica« v tem pravem socialističnem tonu ne sme pisati, ker bi se ji drugače lahko zgodilo, da bi za svojo »versko pisavo« niti dveh kron ne dobila več iz podpornih fondov za »verski tisk«, v katere prispevajo duhovniki in drugi velekapitalisti. Poznamo, kako grdo tlači na vsako odkrito besedo taka neprijetna odvisnost od finančne milosti posameznikov in celih klik — zato ne bomo »Pravici«, posebno pa ker zagovarja neko specialno sorto miloščinarskega socializma, preveč v zlo šteli, če Pollakov in knezoškofov ne udari kar naravnost s krepelcem po glavi. Nekoč je vladal pri nas tudi podoben sistem, Kristanov konsumarski sistem, in še sedaj se ga ne sramuje neka vrsta »socialistov«, takih, ki so v Ljubljani zvezani baš s klerikalci, in v Mariboru celó z liberalci. Pri takem sistemu je znano, da dobiš pare le tedaj, če znaš ob pravem času zamolčati, kar ti je najbolj na srcu. Hvala bogu, da je naše delavstvo temu sramotnemu sistemu v lastnem gibanju znalo pokazati vrata, čeprav je pri tem prišlo v zamero pri nekkih advokatih, juristih, ženskih gospodarjih, poslancih, županih in sploh višjih sodrugih!

O ti komentariji! Bolj kratkočasno bi bilo slediti »Pravičinim« izvajanjem brez njih in opazovati, kako postajajo od stavka do stavka pogumnejša, dokler jih ni na koncu en sam pogum — tam, seveda ne govore več o delodajalcih!

Potem, ko je »Pravica« tako uničujoče zmlela verskovzgojno delovanje kompetentnih katoliških faktorjev in se celo ponorčevala iz »nebeške valute«, katero naj dobi na onem svetu trpin za delo na tem svetu, pride logično tudi do zaslug, ki jih ima krščanska socialnost za naše ljudstvo. O socialnih zaslugah sicer molči, zato pa se tembolj pobaha z verskovzgojnimi. Te so pa celo še večje nego one duhovnikov — to očitno zveni med vrsticami. Ampak kako vzgajajo krščanski socialci verski čut v ljudstvu! Zgoraj smo slišali, da zametujejo zunanost, torej, pomp. ceremonije, sploh vse, kar vpliva bolj na vid, voh, sluh in okus nego na dušo. Torej bi bilo pričakovati, da uvaja njih socializem povsem moderne načine verskega poglobljanja, kakor bi bili: nedogmatične pojasnitve verskih dvomov, razglašanje o tistih vprašanjih, ki najbolj težijo dušo sodobnega človeka — Bog. cilj življenja, nesmrtnost, onostranost [stari klerikalizem, kakor znano, ti sploh prepoveduje o tem razumsko premišljevanje, če nimaš črnih šol!] dalje in predvsem z navajanjem ljudi na poštenost, resnicoljubnost, dobroto, skratka: s pravim verskim vzgojevanjem. To bi pomenilo, da vsaj »Pravičariji« med klerikalci razumejo težnje modernega človeka. Pa kaj še! Namesto vsega tega, en sam nesramen udarec modernemu človeku naravnost v obraz! Evo krščansko socialni verskovzgojni program:

„Kdo pa je prvi pri nas uvedel oziroma posecal celonočno češčenje presvetega Rešnjega tele- sa? Mar niso obhajilne mize vsako jutro polne naših deklet in naših hlapcev, siromakov, prezirancev? Ali bi bilo boljše, če bi ti siromaki zapadli — mar-

sizmu? Kako bi potem izgledale naše — obhajilne mize?"

Niti ene besede več, ki bi razodela, da so stori ti ti globoko z duhom božjim prešinjeni gospodje in še nameravajo storiti kaj smiselnejšega za notranje razsvetljenje v temi blodečega človeštva!

Priznamo, da smo se najprvo na glas zakrohotali, ko smo prebrali ta čudni, v najgloblje prepad sodobnega človeka posegajoči program. Toda smeh nas je kaj hitro minil. In smo premislili: Saj je baš v tem komedianstvu z najboljšim, kar je dano človeku, z njegovo vero v nekaj absolutno dobrega in zvišenega, baš v tem je tisto prokletstvo vseh dob, da ne najde 99% človeštva zmiselne poti iz mraka v dan! Ljudje, pa naj bodo sami razbojniki, verujejo v nekaj, zaradi česar je vredno pretavati vsa pekla dvomov, blata in očiščevanja, da prideš k njemu, v svetlobo. Naj še tako pesimistično jemljemo človeško naravo, enega ji ne moremo iztrgati: hrepenenja po tem boljšem, po tej svetlobi. Naš greh je po večini ta, da smo leni, da se ljudstvo le prerado v zadevi tega hrepenenja oprime najlažjega in najbližjega utešenja, pa čeprav ni to utešenje nič drugega nego navadno pijančevanje, navadna samoomama s ceremonijami, z zunanjimi „verskimi“ strupi za vid, vonj in sluh, namesto da bi trezno poklicalo zdravo pamet na pomoč in se zamislilo, če more od samih ceremonij priti kaj bližje k pravi svojega hrepenenja. Vaš zločin pa je, črni voditelj tega neumnega ljudstva, vi ceremoniozni zastropalci njegovih čutov, da se izdajate za edine njegove kašipote na cesti verskega poglobljenja, čeprav ga ne znate in ne morete drugače utešiti, nego da ga navajate k bogokletnemu praznovanju in malikovalstvu, da ga navajate k posečanju smrdljivih lokalov poslušati še boj smrdljive besede sovraštva do vsega, kar noče brez pomisleka zlesti pod vaše kute in talarje, in da mu na koncu pokropite popolnoma izgubljeno pamet s svetimi vodnicami, ki so se vanje prej še pomakale Bog ve kakšne sifilitične in tuberkulozne roke! Vaš zločin je, da se delate iz človeške vere čisto navadno norca in pri tem še zahtevate, naj ljudstvo v te vaše norčije verjame kakor v božje razodetje! In da strašite s prokletstvom vsakega neumneža, če bi vam ne hotel brezpogojno verjeti in če bi si hotel pot do razsvetljenja poiskati tudi zunaj vas, zunaj vaših dogem in ceremonij. Kaj naj pomeni drugega, če ne to, tista vaša pripomba o marksizmu in obhajilnih mizah? Mi jo razumemo tako, da vam služijo obhajilne mize kot postelje, na katerih naj v celonočnih češčenjih ubožci po duhu in telesu prespijo še tisto malo dobrega in svetlega, kar bi utegnili po dnevi izvedeti iz vaših ust, iz tujih ust prav za prav, ker vse, kar je v vašem socialnem programu dobrega in pametnega, ste si prav preprosto nakradli in prekopirali iz pravega marksizma, iz socialističnega programa. Tako, kakor je katoliška cerkev še vedno kradla iz tujih programov, če bi ji utegnili biti nevarni, in potem nakradeno proglašala za svoje!

Pa recimo, da delate te zločine le iz nevednosti, iz ubožnosti po duhu: toda eno stoji trdno: še tako neumen človek zna vendarle razločevati, kaj je resnica in kaj je laž. In če je pri vsem svojem nevednem fanatizmu količkaj poštenjak, se bo branil v javnost spravljati očitne laži in jih prodajati za resnico. Vi se tega ne branite, torej vas smemo smatrati tudi za nepoštenjake. V enem samem stavku svojega članka ste nagromadili še na poseben način toliko neverjetne sleparije, da bi vas moralo biti za vselej konec, samo če bi ne bilo pri nas toliko ljudi, ki prebavijo na še neverjetnejši način prav vsako idiotstvo, ki jim ga dajete v duševno jed. Nič za to, tudi ti ljudje bodo prišli nekoč do spoznanja, ker je nemogoče, da bi se vzdržalo kako gibanje, ki se naslanja na očitna sleparstva, čeprav jih prodaja že 2000 let.

Tista najhujša laž je obsežna v stavku, v katerem proslavljate socialno delo katoliške cerkve za spremembo dosedanjega božjega reda v še bolj božji red:

„Če bi skrb za socialno pravičnost vedla do tako žalostnih posledic [namreč do puhloglavosti v verskih zadevah], potem bi zadela nad tem največja krivda katoliške cerkve, ki je s svojim moralnim in socialno političnim delovanjem odpravila suženjstvo...“ [Druge citate homo navedli sproti].

Gospodje, ali ste tukaj imeli v mislih meniha Las Casasa, ki je belim civiliziranim roparjem Amerike v 16. stoletju priporočal, naj si nagrahijo v Afriki črni sužnje, da bodo večji dobiček imeli od eksploatacije Novega sveta? In potem se je začelo tisto najramotnejše poglavje človeške zgodovine, ki je trajalo skoro 300 let in skoro popolnoma izpraznilo srednjo Afriko njenega prvotnega prebivalstva! Ali ste imeli morda v mislih tiste bedne in skopljene moške sužnje, ki so dolga stoletja prepevali v vaticanskih cerkvah ženske glasove namesto pravih žensk, ker je „Sveta“ mati Cerkev smatrala žensko za tako nizko in umazano bitje, da ji še peti ni dovolila na cerkvenih korih? Morda pojejo tisti skopljeni možje še danes himne katoliški svobodoljubnosti — o tem ta trenutek ne vemo. Pater Tominec nam bo seveda odgovoril, da je Las Casasa svoje priporočilo izgovoril v plemenitem namenu, o cerkvenih skopljencih v Vatikanu bo najbrže kar molčal.

Dalje citamo: „... se borila za povzdigo tlačanih stanov...“

O tem je bilo baš gori nekaj komentarja, saj spada suženjski stan tudi med stanove, ne? Druga

je pa to: Do najnovejših časov so cerkveni dostojanstveniki prav tako izrabljali kmetijski proletarijat kot tlačana kakor posvetno aristokratstvo. Kako se je Cerkev potegovala za tlačeno ženstvo, o tem smo tudi že nekaj malega povedali. Sveti očetje so se celo prerekali, ali ima žena tudi dušo ali ne.

Dalje: „... varovala srednjeveški krščansko socialni red...“

V srednjem veku je bila Cerkev največja moč na svetu. In ljudem se je takrat tako dobro godilo, da so bili eni [s cerkvenimi krogi vred] neomejeni gospodarji nad delom in življenjem drugih — tlačanov. Takrat so tlačane prodajali kakor goved, s tem razločkom, da so bili po ceni veliko bolj poceni! Takšen je bil ta krščansko socialni red! Ljudje, ali se tega niste nikoli učili?

„... pospeševala socialno zakonodajo in celó ščitila 8 urni delavnik...“

Socialno zakonodajo je pospeševala menda s tistim znanim, v sveto pismo podtaknjenim „Jezusovim“ izrekom: Daj cesarju, kar je cesarjeva... Papeži pa so osemurnik tako pospeševali, da so prepovedovali in še prepovedujejo proletariatu organizirati se za obrambo! [Glej zadnji „Ljudski glas“, uvodnik!]

„... urgirala postave zoper nepošteno trgovino, verižništvo in monopolske kapitalistične družbe...“

Papeži so imeli v Rimu bordele [javne hiše] v lastni režiji, da so mogli iz njihovih dohodkov izravnati stroške za svoje luksurične izdatke! Cerkev pa je v vseh časih veržila in še danes verži z ničvrednimi podobnicami in sleparskimi relikvijami in prodaja za drag denar odpustke.

O te nesramnosti! In ljudje vse to mirno prenesejo! Berejo v „Pravici“ krasne besede o socializmu in osemurniku — se navdušijo. Berejo v „Domoljubu“ in „Glasniku“ strašna proklinjanja in zmerjanja z „brezverci“ proti onim, ki se hočejo rešiti s socializmom, s socialno zakonodajo, z osemurnikom. In ko to preberejo — zaspijo ali pa stečejo h krščanskosocialni obhajilni mizi... Resnično ne vemo, če so bolj pomilovanja vredni bogati krščanski ubožci na resnici ali pa razcapani krščanski ubožci — na duhu...

Razno.

Kako izvršujejo svoje sklepe. Samo stvarno so sklenili pisati in Uratnik se je pridušil, da bo res. Kako to stvarnost razumejo, naj naši čitatelji izpredvidijo iz pisanja „Volksstimme“, iz katere objavljamo vsaj eno notico, ki je stvarna in idejna takole („Volksstimme“ 30. sept.):

„Iz glavnega stana generala Prismode. Armadno poveljstvo deželne sektarske stranke v Krškem je izdalo oklik, katerega je podpisal vrhovni poveljnik general Prismoda in v katerem se napoveduje napad na sklepe strankinega kongresa; armada je vsak trenutek pripravljena da udari proti jugu. [Že večkrat smo pojasnjevali, da hoče general Prismoda prodirati iz Slovenije proti Zagrebu in še dalje, časnikarski oddelek v nadpoveljništvu računa s tem, da bo njegova prodirajoča armada prinesla mnogim odrešenje.] Armada je bogato založena s smrdljivimi bombami obrekovanja; podpisovanje vojnega posojila s progresijo se je izjalovilo, pač pa je bančni kapital s podpisovanjem vojnega posojila daleko nadkrilil vsa pričakovanja, kar pa se iz strateških ozirov v vojnem listu ne objavlja. General Prismoda je siguren svoje zmage še pred nastopom mraza in niso njegove čete za zimski mraz nihi pripravljene. Brž ko bo armada prekoračila Savo, bomo v našem listu otvorili stalno vojnoporočevalsko rubriko.“

Mi nismo nič pisali o smrdljivih bombah, ampak smo povedali, kako so se razvijale razmere v Ljudski tiskarni, čigava je ta tiskarna zdaj in kdo so njeni upravni svetniki. Ta poročila so pa postala smrdljiva bomba za tiste, ki jim smrdi resnica. Tudi nismo pisali, da je društvo Udarnikov korumpirano, ampak le to, da je prejelo od upravnih svetnikov Ljudske tiskarne 15.000 Din. Tudi nismo pisali, da ste zasmradili „Kres“ in „Naše zapiske“, ampak le, da ste prevzeli gospodarstvo nad obema in ju potem ustavili, ker vam ni všeč, če se proletarijat izobražuje. Če so vse te in take resnice postale za vas smrdljive bombe, je to dokaz, da se je delavstvo že vendar precej povzpelo v svoji izobrazbi.

Če na našo stvarno resolucijo nimate nič drugega povedati, nego to, da se je progresivni davek v naši stranki izjalovil in da nam je bančni kapital dal več, nego je bilo pričakovati, potem ste lahko prepričani, da naše delavstvo prav pazljivo pregleduje naše objave organizacij in njihov prispevek, posebno pa še tiskovni sklad. Ta bo kmalu dosegel tisto vsoto, ki so jo banke dale po posredovanju dr. Koruna in Ljudske tiskarne Udarnikom, ne nam! Res pa je, da je zelo smrdljiva bomba to, da hočete svoje grehe naprtiti nam in da se v ta namen poslužujete takihle notic, namesto da bi napisali, koliko progresivnega davka so spravile skupaj vaše organizacije in koliko ter katere banke so dale nam, da nas podkupijo.

Le tako naprej! Le še nadalje se tolcite po zobeh. Otroci bodo spoznali vaše laži, kajti če imajo naše čete bančne podpore, so vsekakor toliko preskrbljene, da ne morejo zmrzniti — vi pa ho-

čete izkoriščati najnižje instinkte in odvracati nezavedno delavstvo od nas s tem, da prerokujete naše zmrznenje, sočasno, ko zaradi zavednega delavstva lažete, da imamo polne blagajne bančnega denarja. Prej ste to dvojno obrekovanje vodili vsaj po različnih številkah svojih listov, zdaj pa mešate oboje že kar v isti notici. Pa zmerjate druge ljudi s prismodami! Za velike bebbe imate svoje čitatelje!

KRIVI SMO VSI!

V Mariboru se je 5. t. m. ustrelil Franc Herman, mlad človek. Javnost stiče po vzrokih, če ni nad novimi škandali dnevne kronike ta dogodek že prešla. Tako bodo vedeli za vzroke le maloštevilni prijatelji, ki so reveža pobližje poznali. Tisti, ki so se sami poklicali, da pridigujejo spoštovanje do nesrečnega bližnjega kakor do samega sebe, so ga pokopali tako, kakor se praktičnemu izvajanju teh naukov spodobi. V zadnjem kotu neposvečene zemlje kakor psa. Stvar je s tem pozabljena in v redu.

In vendar ni v redu! Če bi šlo za starca, ki je od življenja nekaj imel in si je smrt z dobrim delom prislužil — v božjem imenu! Toda če se prostovoljno izloči iz življenja talentiran, dober človek, ki živi prav za prav še začel ni, in če se taki slučajji vedno bolj ponavljajo, potem bodo morali zdravi možgani nehote priti na misel, da to niso le osebne zadeve teh poedincev, temveč vse družbe; da tudi krivda ne more biti samo v značaju teh poedincev, temveč še drugje, v trenutnem družabnem sistemu.

In tako je v resnici. O intimnejših razlogih, ki so gnali mladeniča v smrt, ne bomo govorili. Ni naša stvar. Posvetiti hočemo le v tiste razloge, ki obtožujejo kakor v malokaterih slučajih vso družbo.

Evo: Eden med tistimi je bil, ki ga je „božji red“ s svojo sebičnostjo, s svojimi sovraštvi in banalnostmi, s svojim nepojmovanjem za trpljenje tujih eksistenc vrgel z velike ceste. Fant je študiral univerzo. Po dveh semestrih ga je beda prisilila, da se je študij odpovedal in pograbil prvo „službo“, ki bi mu naj rešila vsaj golo življenje. V takem trenutku so posamezniki, ki nimajo nikogar za pomoč na svetu, po navadi izročeni poginu. V družbi, ki bi bila pravična — ne „usmiljena!“ — bi morala obstajati inštanca, kateri bi bila izročena skrb, da ne propade iz materialnih vzrokov niti eden izmed desetisočev, ki se hočejo s študijami razviti. Take inštanca pri nas ni. Kar je, goji samo protekcijska deteta, petoliznike trenutnega režima in petičnjake. Vse drugo čisto neženirano in javno ubija. —

Lansko leto — če se dobro spominjamo — si je v ljubljanskem Tivoliju prerezal žile istotako mlad človek, študent. Vzrok strašnega obupa, nad katerim se je prelila njegova kri, in še strašnejša obtožba nad to krvjo: „Lačen sem!“ Takrat smo opozarjali, tri dni je bila javnost ogorčena in zahtevala odpočkov — četrti dan je zaspala, inštanca pa itak nikoli niso razumele, da bi moglo kaj drugega usmrtiti človeka nego prenapolnjen želodec in srčna kap od debelosti. To je grozno! —

V službi, na južni železnici, ki donša brezdelnim čifutarskim in krščanskim hienam ogromne milijone, se mu je godilo morda še slabše. Gotovo, še nikoli nismo slišali, da bi mogel v teh časih kdorkoli živeti, stanovati in se oblačiti s — 700 Din mesečno, vstevši odtegljaje. In še umazanejši nego gmotni so moralni pritiski. Kapitalizem ni samo hiena, ki ti gloje kosti, temveč zahteva za beraške krajcarje še dušo po vrhu. En slučaj: Prvega maja letos je, ne da bi prosil za milostno dovoljenje vsemogočnikov nad seboj, izostal od d. l. a, ker se ni hotel kot proletarski sin pred svojim principom umazati. Tiral so ga pred disciplinarno preiskavo, v zahvalo za garanje skoro zastoj so ga postavili na cesto. Vse drugo je bilo potem prepozno.

To na kratko in na zunanje. A kdor je sam kdaj občutil, kako se iz bede, osamelosti in naravne bolehnosti rodijo drug za drugim trgajoči dvomi nad lastno močjo in smislom vsega skupaj, iz dvomov skepsa, apatije in samomorilne misli, kdor je to občutil, bo imel približno slutnjo, kako se je vršila notranja tragedija.

Ali je sam kriv, da je prenehal verovati življenju, ga iz tega dosledno končal in da se ni rajši uporno postavil proti zakonitemu zločinu, ki je dovojeval eksploatacijo ga kakor surovo gmo, ne pa, da bi v njem priznaval samostojnega človeka? Mi pravimo, če bi bila ta družba vsaj za tri stopnje bolj krščanska in možata, če bi bila sposobna ob pravem času pokazati dejansko, da ji ni vseeno, če živi kot človek ali kot vprežna goved, da ji ni vseeno, če se trže v samotni: potem bi ne končalo to življenje, ki še življenje ni bilo. Namesto tega je šla družba z okovanimi škornji preko njega, storila je s svoje strani vse, da čimprej propade. To je zločin, ki smo ga deležni vsi! Ni bil ne prvi ne zadnji, pravimo pa, da moramo dajati za take zločine vsi odgovor. Družba, ki omogoča samomore, izvršuje samomor nad seboj! Ali jih je malo, ki so vrženi danes v jarke in ki vidijo v smrti večjo dobrotu nego v življenju? Več jih je, ogromno več nego onih, ki lahko trdijo, da se jim smehlja košček — po navadi še ponarejene — sreče. In vedno več jih bo, čim bolj bomo pozabljali, da so ljudje, ki umirajo v samotni radi našega norega nerazumevanja, in če bomo tako topi, da se ne poboljšamo niti od takih primerov, kjer se vrši umiranje na tisoče in milijone naenkrat!

DIPLOMATJE.

V zanimivi knjigi dr. M. Rotbartove čitamo pripevke k karakteristiki najmočnejših svetovnih politikov in diplomatov udeleženih pri „urejevanju sveta“ na konferenci v Versailles-u. Iz te knjige razvidimo, kakšne težkoče je povzročala okoliščina, da so diplomate znali in še znajo zelo malo jezikov. Lloyd Georges in Wilson nista znala francoski, Orlando zopet ni znal angleški. Med vso četvorico je znal poleg francoščine angleški samo Clemenceau in to je nemalo pripomoglo, da je imel Clemenceau na mirovni konferenci večino za seboj.

Ta neznanost jezika pri vodečih državnikih je res zgodovinska izrednost. Veliki politiki niso pravzaprav edini v tem oziru; tudi diplomate manjših držav so si morali v svojih jezikovnih znalostih kakorkoli pomagati. Naš jugoslovanski delegat Pašič na pr. ni znal niti besede angleščine, njegovo francoščino pa so razumeli samo njegovi najozjji prijatelji.

Ko je bil slavnostni sprejem med Wilsonom in Poincareom na pariškem kolodvoru dne 14. decembra, niti ponižni Wilsonov dvorni zgodovinar ni znal drugače popisati neprijetno situacijo kakor takole: „Prezidenta sta si dolgo in pristrčno stresala roki. Godrnjala sta nekaj v bradi in bilo je videti, da eden ni znal francoski, drugi ne angleški. Toda v takšnih slučajih je manjše govor, katerega vsa kdo razume.“

Ta dober zgodovinar menda ni slutil, kako komična je bila situacija, ko sta si dva svetovna gospodarja stresala roki in mohljala nekaj vsak v svojo brado, kar je izgledalo kakor slavnosten govor. Najbrže je vedel, da je čisto vseeno govoriti fraze ali pa samo nekaj godrnjati — g. kolega bo že razumel.

Jezikovna zmedenost med diplomati ni bila zmeraj tako komično nedolžna in na verzajski konferenci je povzročila ogromne težkoče in nespornozumljenje, ko se je dva meseca po Wilsonovem prihodu v Evropo vršil sestanek komisije Zveze narodov in je Wilson predložil prvi tiskan predlog, se je takoj pokazalo, da oba francoska delegata Bourgois in Lamande in italijanska Orlando ter Scialoja ne znajo angleški. Treba je bilo napraviti najprej francoski prevod in to je pomenilo novo odlašanje. V svetu „desetorice“ je povzročila neznanost jezikov ogromne težkoče. Večkrat je bilo tehnično nemogoče kar čez noč napraviti prevod, ker so seje sledile druga drugi. Stal je večkrat za „gospodarji sveta“ tolmač, ki jim je šepetal na ušesa, kaj in o čem je bil govor; poslovni jezik je bil angleški.

Slike iz zakulisja tiste tajne diplomacije kažejo toliko neznanosti, lahkomiselnosti in slabe volje, da pogled na diplomate v podrobnem sploh ni razveseljiv, temveč večkrat res celó komičen. In vendar so na tej konferenci sklepali o usodi milijonov ljudi. Četudi zmerno sodimo o človeški nepopolnosti, vseeno je na mestu očitno, da so se tisti diplomate skrivali in se skrivajo še danes pod plaščem tajnosti, ki brezpogojno izloča vsako kritiko. Narodom so obljubovali gore in doline, govorili so, da nastaja novo razdobje, iz vsega pa je zopet nastala tajna diplomacija. Svet se je majal v svojih temeljih, toda med državniki je vladala babilonska zmedenost jezikov in tajna diplomacija je popolnoma odpovedala. Svet je še danes poln zmede in negotovosti in s tem si daje sedanji sistem najboljšo spričevalo, da nima pravice do nikake bodočnosti.

Vrednost denarja: 1 dolar 84—85 Din, 1 češka krona 253 Din, 1 franc. frank 495—5 Din, 1 lira 384—386 Din, 1 švic. frank 1550 Din, 100 avstr. kron 121—122 para. V Curihu stane 100 naših dinarjev 655 švicarskih frankov.

Z diplomati je proletarijat — žal, še ne ves — obračunal, obračunal je pa tudi s tajno diplomacijo in ne bo zgodovinarja, kateri bi o proletariatu mogel napisati tako komično mnenje kakor o Poincareu in Wilsonu (glej: Diplomate!) Proletariat si je osvojil svetovni jezik esperanto in si s tem omogočil internacionalno eksistenco. Kdor proletarec, ta esperantist.

Iz stranke.

Zaupniki, obračunajte za prodane brošure, posebno za koledarje in pravilnike. Nikakor ni prav, da se taka zadeva vleče tako dolgo. Težave so na vseh koncih in krajih, toda premagati jih moramo, naj velja kolikor hoče. Dokazati moramo, da smo delavci zmožni upravljati se sami, red v računih je prvo, kar moramo pokazati. Če so še tako slabi časi, v pol leta vsak lahko plača svoje brošure. — V tem oziru homo morali postati mnogo bolj točni, če bomo hoteli izdajati brošure redno.

Naš pokrajinski kongres se bo moral vršiti najpozneje v februarju 1924, (§ 24. pravilnika). Sklican bo moral biti najpozneje tekom januarja (§ 44). Torej bodo zanj merodajni obračuni za december, november in oktober, če ne že za november, oktober in september (§ 26). Organizacije, ki obračunavajo za zamudami, opozarjamo, da je treba obračunavati mesečno, torej najpozneje tekom oktobra za september, tekom novembra za oktober itd. Ker je treba članarino plačevati naprej, je le olajšava za zamudnike, da jim ostanejo do konca meseca pravice zagotovljene — na koncu meseca je pa treba zaključiti in takoj na prvi odborovi seji obračun podpisati in odposlati. Organizacije, ki hočejo odločevati na kongresu, naj se tega drže.

Te dni izide strankin pravilnik v nemškem jeziku [brez programa]. Veljal bo samo Din 250. Naročajte ga pridno za vse tiste, ki ne razumejo slovenščine. Naslov: „Naprej“, Krško.

Došli obračuni.

Za september so obračunale sledeče organizacije:

1. Čatež	članov	6	Din	840
2. Sv. Peter p. G.	„	5	„	7—
3. Črna m. org.	„	146	„	22610
4. Črna ž. org.	„	62	„	8680
5. Škale	„	48	„	6720

Skupaj članov 267 Din 39550

Pregled strankinega progresivnega davka za julij 1923.

Red. št.	Ime organizacije	2	3	4	5	6	8	10	12	50	Skupaj članov
1	Pišce	10									10
2	Velenje	30									30
3	Jesenice	37	6	1	2	1					47
4	Trbovlje	96	19	7							122
5	Zabukovca	10	7								17
6	Hrastnik I.	35	5		1			1			42
7	Ljubljana	25	4		1		1	2			33
8	Liboje	19									19
9	Mežica	69	1	1				4			75
10	Mislinje	12									12
11	Brežice	15									15
12	Videm-Krško	5	1	1	1	2					10
13	Glohoko	33									33
14	Škale	46									46
15	Prevalje-Leše	30									30
16	Čatež	6									6
17	Celje	232	7	3	5		2	1		1	251
18	Gorje	13			6						19
19	Škofjvas	9									9
20	Hrastnik II.	21									21
21	Sv. Peter p. G.	6									6
22	Črna m. org.	134	3		3	2			1		143
23	Črna ž. org.	62									62

V treh tednih objavimo tak pregled za avgust, v nadaljnjih treh tednih za september itd., dokler ne pridemo do reda, ko bomo koncem vsakega meseca objavili pregled za prejšnji mesec. Na ta način bodo zamudne organizacije imele dovolj prilike popraviti svojo zamudnost.

Pod št. 7 je obračunano za 33 članov, v resnici jih je pa le 30. Najbrž veljajo trije prispevki za doplačilo (zamudniki). Taka doplačila delajo mnogo sitnosti blagajniku, odboru, nadzorstvu in tudi pokr. tajništvu, zato se jih je brezpogojno treba izogniti. — Pod št. 11 je bilo poslano nekaj več denarja, pa brez navedbe, kako so člani uvrščeni, zato smo morali uvrstiti vse med prispevke po 2 Din. — Pod št. 17 je plačal 1 član 70 Din. Ker tega zneska v progresivni tabeli ni, smo ga morali vpisati pod 50 Din. Istotako je pod št. 22 plačal 1 član 7 Din, vpisan je pa pod 6 Din. — Po 15, 20, 25, 30, 40, 75 in 100 Din ni plačal noben član, zato smo te zneske v pregledu izpustili, da ne vzame toliko prostora.

Razredni boj.

Tisti, ki so po gostilnah vino pili in po kavarnah kartali, so očitali lenobo tistim, ki so delali. Tisti, ki so si z dobički nabrali imetja, so očitali delavcem previsoke zaslužke.

Tisti, ki so se preobjedli piščancev, so očitali delavcem, da jedo preveč polente.

Delavci se niso mogli ubraniti takih očitkov drugače, nego da so začeli delati javno, kazati svoje zaslužke javno, jesti svojo polento javno. Rekli so: Kdor je naš, naj tudi javno dela in javno je in naj tudi svoje žepe pokaže, da se bo javno videlo, kaj je v njih.

Oni pa niso hoteli pokazati ne dela ne jela, ampak so še naprej skrivali vse, češ, to je moja privatna zadeva, ki nikogar nič ne briga — delavcem so pa še nadalje očitali lenobo in požrešnost.

Vse nasprotje med kapitalisti in proletarci je povedano v teh par vrsticah. Trboveljska premogokopna družba nikakor ne mara pokazati svojih računov, delavcem pa neprenehoma očita, da preveč zaslužijo. Tako bo ostalo vse dotlej, dokler ne bodo vsi delavci v Trbovljah složni vsaj v eni zahtevi: pokažite svoje račune!

Vse to je tako jasno, kakor beli dan. K večjemu, da si nekateri belijo glave z otročarijami, češ kaj koga briga, če si kupim grozdja kadar se mi zazdi, ali pa če si kupim četrť vina, kadar poželim. Vi pa hočete vse to vedeti in štejete, koliko robcev imam in koliko parov nogavic. Dlakocepci ste. Privatna lastnina bo ostala vekomaj, robce bomo imeli vsak svoje.

I gotovo, neroda! Zato pa tudi nihče ni nikdar zahteval ne od tebe ne od nikogar drugega, da bi moral govoriti javno o svojih robcih. Tudi hrana naša bo vedno različna, ker imamo različne okuse in mnogo drugega. Toda, nikdar ne bomo dovolili, da bi kdo pokupil vse robce, kar jih je na svetu, potem pa da bi nam jih posojal za drag denar, kakor dela danes Trboveljska premogokopna družba s premogom, kartel tiskaren s tiskom, banke z denarjem, žitom in drugim blagom, država s pravico in cerkev z resnico! Zato je socializem postavil zahtevo, da se morajo odpraviti vsi monopoli posameznikov in posameznih družb in izrek „lastnina je tatvina“ se ne tiče tvojega robca, ki ga potrebuješ, ampak bombaževega kartela. Naš program pravi,

da se mora odpraviti zasebna lastnina delavnih in prometnih sredstev, to je tovarnen, zemljišč, rudnikov, železnic itd., kajti ta sredstva morajo biti v rokah vse družbe, ne pa posameznikov.

Odkar je misel socializma zmagala, se štulijo med socialiste tudi kapitalisti, da nam mešajo štrne. Upravni svetniki Trboveljske premogokopne družbe so n. pr. tudi klerikalci, pa veste, kako so klerikalci delali ob stavki, kako so hoteli delavstvo od same ljubezni kar snesti. In tudi Žerjav je hotel ustanoviti svoje strokovne organizacije! Vsi, prav vsi se bodo štulili med nas, dokler se bomo dali goljufati. Zato ni druge poti, nego da vsi drug drugega poznamo, kdo je delavec in kdo je upravni svetnik kapitalističnih podjetij. Povej, kje delaš in koliko zaslužiš; povej tudi, koliko obresti dobivaš od svojih prihrankov, in če si bil tako srečen, da si si nabral kakšnih delnic, povej, koliko dobička ti nesejo. Če pa nam vse to skrivaš, te bomo smatrali za kapitalista, čeprav nosiš francišškansko kuto ali pa socialistični znak.

Upravni svetniki Ljudske tiskarne so člani tiskarskega kartela, čeprav so imeli 12. avg. svoj „socialistični kongres“. Svojih dohodkov ne marajo povedati, pač pa govore a naši stranki, da je podkupljena; od koga? Od vašega kartela?

Ko vse skupaj ni nič zaleglo, so vrgli med delavstvo [Koren v Štorah in „Volksstimme“ 27. oktobra v tisku!] umazano intrigo, češ, „Naprej“ bo moral prenehati, „ker požre preskrba številnega generalnega štaba preveč sredstev“. Mislili so tajništvo, češ, da imajo njegovi nastavljenici prevelike plače. Pa za plače teh nastavljenecv vsi vedo, ker niso tajne, pet nastavljenecv ima skupaj 5700 Din na mesec, toliko kakor en sam nastavljenec pri njih! In teh 5 opravlja v Krškem brez tuje pomoči vse tajništvo stranke in upravništvo treh listov in po vrhu še tudi uredništvo „Napreja“ in „Vorwärtsa“. Le naj še tudi oni povedo, koliko stane njihovo tajništvo, uprava in uredništvo, potem bomo pa še mi dodali tisto, kar plačujejo delavci posredno za to gospodo: potom Konsumnega društva, Ljudske tiskarne, „Nakupovalne“, itd. itd., koliko strokovne organizacije potom Strok. komisije, koliko kovinarji potom svojega centralnega tajništva in svoje zadruge, koliko vse delavstvo potom bolniške blagajne in nazadnje še cel roj podobnih potov prav tja do Kopača, ki ga plačuje delavstvo potom delavske zbornice. Če ne bo miru, bomo prisiljeni res imenoma navesti vso vojsko tistih nesrečnežev, ki ste jih s svojim kapitalističnim bičem prisilili, da delajo za vas, ker drugod nimajo kruha.

Javni računi Vas bodo še mnogokrat tolkli po zobeh, če ne boste bolj pridno poslušali Uratnika, ki vam stalno svetuje, da ne nosite svojega masla na sonce! Poslušajte ga! V senci se bo maslo bolj počasi topilo...

„Volksstimme“ 7. oktobra zopet piše:

„Iz glavnega stana generala Prismode. General Prismoda se je trdno odločil nadaljevati vse akcije pod strankino firmo. V svojem vojaškem listu izdaja navodila, v katerih seznanja svoje bojne čete z ločilnimi znamenji, hoteč s tem preprečiti njihov prestop v strankin tabor. Ločilna znamenja so: laž in obrekovanje. — Patološka agonija se razširja. Obstaja že nevarnost, da bo moral časninarski oddelek kmalu prenehati z delom, ker požre preskrba številnega generalnega štaba preveč sredstev. [Na „Nazaj“ Krško].“

Zdi se, da je dobila „Volksstimme“ to notico iz Celja. Koren upa, da bo Golouh cenejši, nego pa tisto preklicano tajništvo, ki zapiše vsako malenkost; Golouh še tistega ne bo napisal, kar bi lahko... Vsekakor bo boljše pri Golouhu! Če bo pa po nesreči vendarle kaj napisal, pa ne bo veljalo, kajti tajništvo je pravzaprav v Celju pri Korenu in vodi ga Čebular, seveda iz požrtvovalnosti zastonj. Če se pa s Čebularjem zopet skregata, bo pa za tajništvo zopet lahko proglasil Ljubljansko idejno vodstvo, tako pač, da bo vselej tisto tajništvo obveljalo, ki bo imelo najmanj napisano. Kajti vsi ti gospodje se ničesar tako ne boje, kakor pravih in točnih zapiskov, iz katerih se obenem vidi gospodarstvo in zgodovina.

Rudarska stavka na Češkem je po 7 tednih končala, rudarji so šli ta torek zopet na delo. Zaradi stalnega boljšanja češke valute se seveda draginja niža, zato so podjetniki zahtevali, da se morajo tudi rudarske mezde znižati, da bo cenejši premog. Rudarji so sicer priznali nekaj znižanja, ne pa kar 25%. Zato je izbruhnila stavka 120.000 rudarjev, v kateri so složne rudarje podpirali tudi drugi delavci, posebno kovinarji. Sporazum je bil po 7 tednih boja dosežen na temelju znižanja mezd samo za 9 do 13%.

Dopisi.

Brežice. Dne 3. oktobra ob 21. uri 15 minut je tresčilo v gospodarsko poslopje sodruga Ivana Barage. Požar je uničil poslopje in vse, kar je bilo v njem, rešiti ni bilo mogoče ničesar. Škode je nad 142.000 K. Lepo se je ob tej priliki izkazala brežiška požarna bramba. Službujoči uradnik je poslal nekega izvoščka, da pozove požarno brambo na pomoč [na pošti ni bilo nobenega uradnika več, da bi telefoniral]. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da je bil načelnik gasilcev pravočasno obveščen o požaru, eno uro na to pa so ga videli jezdit. Kljub trobentanju in bitju plat zvona ni bilo požarne brambe od nikoder, pač pa je prijezdil njen načelnik na lice mesta. Na vprašanje, če pride kmalu požarna bramba, je odgovoril, da sploh ne pride, ker se itak

ne da ničesar več rešiti. Navzoči so energično protestirali proti takšnemu postopanju požarne brambe, ker bi bila v slučaju nasprotnega vetra vsa vas v nevarnosti. Fakt je, da ima brežiška požarna bramba silno slabo organizirano službo, vemo pa tudi, da je težko vstati, ko človek že enkrat leže. Mislimo namreč, da so nekateri gasilci že legli k počitku, drugi so bili pa pri kartah po gostilnah. Sicer pa izgleda vse skupaj čisto priprosto: če gori železničarskemu uslužbencu, se ne spleča gasiti. Pri ljudstvu iz okolice je prišla brežiška požarna bramba na slab glas in zgrazalo se je, da je ta požarna bramba samo za parado in za prirejanje veselice, za vršenje dolžnosti pa ne.

Orjunaška kultura. Ljubljanske ulice so imele v nedeljo 23. sept. priliko in „čast“ videti ljubljanske črnosrajčnike [uniformirane orjunaše, katerim pravijo ljudje grobarji], ko so se pripravljali za svojo slavnost razviti zastave na Viču pri Ljubljani. Precejšnje število se jih je zbralo tam in takoj so pokazali svoje umetnosti. Kakor divji možje ali lovci so streljali prav do končane polnočne ure. Na Viču imajo orjunaši dičnega zastavonošo, namreč Oblaka, mojstra v tobačni tovarni. V zadnjem času je omenjeni pogostokrat zahajal na Tržaško cesto v gostilno Ocvirk, ne toliko iz zanimanja do pijače kakor do gostilničarjeve žene. Ocvirku to seveda ni bilo povšeči in se je radi tega 22. septembra zvečer z orjunašem Oblakom sprl. Junaški Oblak je gostilničarja tako po orjunaško obdelal, da je ta čez tri dni umrl. Dovoljujemo si vprašati merodajne oblasti, od kdaj je dovoljeno nošenje orožja v kulturni in civilizirani državi, in od kdaj ga je dovoljeno uporabljati na tak način, da je s

tem ogroženo življenje mirnih državljanov. Radovedni smo, katera točka vidovdanske ustave zasu-gurava nekaterim drugačne pravice kakor drugim. Za kakšne protidržavne elemente bi smatrali recimo, vi, gospodje, železničarje ali rudarje, če bi se poslužili istih sredstev, kakršnih se poslužujejo orjunaši? Kaj bi se vse obrnilo, če bi delavci koga opljuvali, kakor so to storili orjunaši — ponos evro-pejske kulture — napram bivšemu kraljevskemu po-krajinskemu namestniku Hribarju ter sedanjemu ve-likemu županu dr. Lukanu ob priliki letošnjega ljubljanskega velesejma? Napredujemo!

Šoštanj. Nekdo se je v „Orjuni“ z dne 30. sept. spet spodtaknil nad našo „Svobodo“, češ, da smo v njej sami nemčurji, čeprav ve, da delavci ne moremo biti nemčurji, če bi prav hoteli. Gospodje naj rajši pogledajo pod plašč svojemu članu Fritz-u Niederju, tukajšnjemu poštnemu načelniku, kateri ima vrh vsega še nemško ženo. Ta lepi orjunaš prav rad nemčuri, ne sme pa slišati pri drugih no-bene nemške besedice. Niti voznega listka ne da rad, če ga kdo, ki ni večš slovenščine, zahteva v nemščini, Ali se vam ne zdi, da je kakor tercialka z rožnim vencem in hinavskim obrazom, čeprav je orjunaš? Res je tudi, kar pravi dopisnik, da lazijo ponoči okrog oborožene tolpe in ogrožajo varnost prebivalcev. Toda tolpe smrdje po orjunaških „auf biksih“. Imena so na razpolago. Glede napada na Josipa Čebula samo to, da so orjunaši napadli z izivanjem svobodaše, ki so se vračali z okrožnega zleta iz Hrastnika [23. sept.], in da so se nekateri delavci postavili na stran Svobodašev in od teh ste dobili, kar ste iskali. Mi tudi nismo v družbi Jos. Wernigga napadli zavednih Slovencev, pač pa je

res, da nas je Jos. Ravljec prav nesramno izzival in da je prejel zaslužen plačilo. Povdarjamo pa zadnjič, da se z vami, orjunaši, ne bomo pretepali, ker imamo več izobrazbe kakor vi in smo uverjeni, da bo zmagala resnica. Mi da hujskamo proti slo-venskemu narodu? Kdo pa ta narod tvori? Ali mi delavci, ki hočemo kot narod imeti dobro urejeno državo, ali vaši lepi orjunaši, katere mora država ruhiti, ker ne plačujejo davkov? Vse izzivanje in prepiranje ter pretepi so se začeli fisti dan, ko ste v Šoštanju razvijali svojo zastavo. Kdor drugim jamo koplje itd. „Svobodaši“.

Utrinki.

Kdor veruje, ne ve, kdor pa ve, ne veruje.

Verujoči plešejo kakor cirkuška kljuseta pod dreserjevimi bičem, Ne vedo pa, da ne osleplja lju-bezen, marveč vera.

Kulturne države podpirajo znanstvo z javnimi sredstvi. Duhovniki, katere tudi ljudstvo redi, pa uče, da je znanstvo laž.

Objava. Ker je Amalija Mesnik, stanujoča v Lokah št. 333, razširjala o meni neresnične vesti in s tem omadeževala mojo čast, jo tem potom imenu-jem podlo lažnjivko in obrekovalko osebne časti za toliko časa, dokler teh laži ne prekliče, ali pa do-kaže resnico. — Trbovlje dne 7. 10. 1923. Terezija Majcen, Loke št. 333.

Vi imate pravico

da pri kupovanju zahtevate blago naj-boljše kvalitete. Odločno zahtevajte od Vašega čevljarja, da Vam na Vaše čevlje pribije prave Palma kaučuk potpetnike in kaučuk potplate.

Če ne pošlješ naročnine, si kakor tisti, ki se ho-če umoriti z gladom. Umor zakriviš nad vsemi, katerim naš tisk odpira oči.

Prodaj hišo primerno za eno dru-žino in oral posestva. 45 minut od Celja ali 5 minut od postaje Petrov-če. V stanovanje se kupec takoj lahko vseli.

Interesenti naj vpošljejo svoje adrese pod „Hiša-Celje-Petrovče“ na Aloma COMPANY. Ljubljana.

Širite »Naprej« in »Ljud-ski glas«!

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ. Odgovorni urednik I. Firc. Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE
LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

Stereotipija

Litografija

GRATIS

Vam pošljem cenj. gospa svoje
Knjige in brošure

ki razpravljajo vsa diskretna ženska vprašanja. Cenj. gospa Vi morate brezpogojno čitati moje knjige, če se hočete obvarovati skrbi in bede. Na vsa diskretna vprašanja vam odgovorim promptno in vestno. Zahtevajte takoj brošuro E in pošljite Din. 10 (ne v znakah) za odgovor.

Med. At. Bork-1a, Frankfurt a. M. Moselstraße 48.

And. Jakil tovarna kož in čevljev d. d.

Prodajalna LJUBLJANA, Poljanska cesta šte. 13.

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boksa v vseh barvah, go-
v- vedjega boksa in rjave kravine.

Solidno delo!

Nizke cene!

Žika

je najboljši in najbolj zdravi nadomestek za pravo kavo. Zahtevajte jo pri svojem tr-govcu:

Pražarna „Žika“ d. o. z. Ljubljana — Rož. dol.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

Aleksandrova c. 5.

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice. Obresti po dogo-
v- voru. Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Delniški kapital K 10.000.000.

Brzojavni naslov: Zadrubanka.

Telefon šte. 367.

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

Kapital in rezerve Din. 17,5000.000.

Brzojavi; Trgovska.

Tel. 139, 146, 458.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

EKSPozITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana
[menjalnica v
Kolodvorski ulici]